

[Aage Fogh.]

Jeg tror ogsaa, jeg kan give det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup Ret, naar siger, at Forpagtningsformen i og for sig er en daarlig Besiddelsesform. Det skal jeg siden under Omtalen af Lovforslaget; navnlig i Forbindelse med § 12, komme lidt nærmere ind paa.

Jeg har gerne til Indledning villet gøre disse Bemærkninger for at understrege, at de to foregaaende ærede Talere i udpræget Grad har gjort sig til Talsmænd for de besiddendes Interesser. Saaledes har det altid været paa den danske Rigsdag lige fra Stænderforsamlingens Tid; der var altid Folk, der saa det som deres Hovedopgave at værne det bestaaende i Stedet for at medvirke til at bane nye Veje for de Fremskridt, der maa komme af Hensyn til Nationens videre Udvikling.

Hvad de tre Lovforslag angaar, er det mit Indtryk, at de to af dem, nemlig Forslag til Lov om Landbrugsejendomme og Forslag til Lov om Brug af Huse paa Landet, hører saa nøje sammen, at de maaske burde have været samlet i eet Lovforslag. Jeg vil i hvert Tilfælde tro, at det bør undersøges nærmere, om der ikke er Mulighed for en Forenkling; det ønsker jeg gerne nøjere drøftet i det Udvalg, der skal nedsættes.

Gennem Hundreder af Aar har der her i Landet paa disse Omraader været gennemført en Jordlovgivning, og det har været karakteristisk for hele denne Periode, at man ved Lovgivningen har tilstræbt at værne de svage mod de stærke. De svage har gennem Aarhundrederne været Jordbrugerne, medens de stærke har været Jordejerne. Bl. a. ved at læse den Udvalgsbetænkning, der ligger til Grund for Lovforslagene, kan man følge hele Udviklingen i Perioden i hvert Fald fra ca. 1600 til Dato. De Midler, der har været bragt i Anvendelse, har været forskellige til de forskellige Tider, men Hovedlinien har hele Tiden været den samme: Værn for dem, der arbejder med Jorden, mod dem, der ejer den.

Det kan dog ikke nægtes, naar man ser historisk paa Udviklingen, at man ved den Lovgivning, man har gennemført, har faaet opelsket en Form for Landbrug, der ikke passer særlig godt til de Vilkaar, vi arbejder under i Dag. Jeg tænker her paa Loven af 1781, der danner Grundlag for et stort An-

tal af de mange Huse, der dengang blev oprettet ude paa Overdrevsjoeden, hvor Husmændene fik overladt Kær og Krat, en Udstykning, som vi i vore Dage finder Spor af ude ved Sogneskellene. Jeg tænker ogsaa paa Loven af 1791, hvorefter Herremændene fik Lov til at nedlægge Gaarde, mod at de til Gengæld oprettede Huse paa højst 6 Tdr. Land eller gav Jord til jordløse Huse i Landsbyen. Disse Love sammen med Loven af 1899 om Jord til Landarbejdere har været en væsentlig Aarsag til, at der i Dag findes et saa stort Antal saakaldte indeklemte Husmandsbrug af en Størrelse, der ikke giver Mulighed for at ernære en Familie. Det er altsaa tidligere Tiders forfejlede Jordlovgivning, der skal raades Bod paa, og det vil vi kunne gøre ved Hjælp af de Lovforslag, der her er forelagt, men navnlig selvfølgelig ved den Lovgivning, vi arbejder med om den almindelige Udstykning.

Jeg synes derfor, at man i Stedet for at tale saa meget om de Særrettigheder, som de to foregaaende ærede Talere var Talsmænd for, skulde samles i en Drøftelse af de Muligheder, der foreligger for at skabe flere selvstændige Virksomheder derude paa Jorden, og de Muligheder er jo slet ikke ringe.

Jeg vil i denne Forbindelse gerne pege paa, at der ud over de Jorder, der har været Tale om, ligger en hel Del Jorder i offentligt eller halvoffentligt Eje, som jeg ikke kan forlige mig med, at vi ikke fra Lovgivningsmagtens Side beskæftiger os mere med. Paa et Tidspunkt, da et betydeligt Mindretal i det høje Ting gaar ind for Ekspropriation, og forhaabentlig et stort Flertal gaar ind for Forkøbsret til de Ejendomme, der gaar i fri Handel, synes jeg ikke, man kan lade de betydelige Arealer, som endnu findes ved de offentlige eller halvoffentlige Institutioner, ligge upaaaagtede. Jeg nævner i denne Forbindelse igen saadanne Godser som Vallø, Vemmetofte, Jægerspris, Det Classenske Fideikommis, Universitetets Jordarealer og Sorø Akademis Jorder. For ganske faa Dage siden var jeg ude i et Distrikt, hvor Sorø Akademi ejer store Arealer. Efter troværdige Mænds Udtalelser er det saaledes, at medens man lejer de store Arealer ud til Storgaardsdrift paa forholdsvis rimelige Vilkaar, bortauktionerer man Smaalodder til almindelige Husmænd og faar en langt, langt større Betaling for dem. Det forekommer mig